

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De Missis Defunctorum. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40262

Missæ Votivæ, etiam in Festis non maioribus, cantatâ item alterâ de die.

Neque putes huic Rubricæ derogari in Pontificali Romano, in ordinatione Presbyterorum, quibus in fine præscribitur, vt post primam Missam celebrent alias tres, de Spiritu sancto, de B. Virgine, & pro Defunctis; id enim intelligitur, salvis Rubricis Missalis: alioquin absouum esset, celebratâ primâ Missâ in Natali Domini, in tribus Festis sequentibus recitare Missas Votivas prædictas, & pro Defunctis, vt patet.

Dubitatum est, An exceptio Votiuarum in Dominicis intelligatur etiam, quando in die feriali fit Officium de Dominica anticipata post Epiphaniam, seu Pentecosten, seu infra Octauam Natiuitatis Domini. Sed verò verba Rubricæ sonant ipsummet diem Dominicum, qui colitur à populo, non autem Officium de Dominica.

p *Cum Officio conueniat.*] Rubrica loquitur de priuatis Missis, nam Conuentualis Missa debet semper concordare cum Officio, *cap. Cum creatura. de Celebrat. Miss.* vbi verbum *mandamus* obligat ad mortale, *ex Bonacin. de Leg. disp. 1. quest. 1. punc. 7. §. 4. n. 7. cum communi; & in cap. Quidam. & in cap. Et hoc. de Consecrat. Dist. 1. Lege Azor. lib. 10. cap. 32. quest. 7. & nota, quòd neque omitti potest pro Missâ Defunctorum, in d. cap. Cum creatura.*

Ex quibus sacra Rituum Congregatio die 25. Iunij 1611. & die 28. Ianuarij 1612. decreuit, teneri Canonicos omnino ad cantandam Missam de die, vt lucrentur distributiones. & die 16. Ianuarij 1627. duo respondit. Alterum, quòd ob Missam Votiuam, seu pro Defunctis, non potest omitti Missa Conuentualis; quòd intellige, saluâ eadem hac Rubricâ de Votuis assignatis singulis diebus in fine Missalis, cum Officio de Feria, & pro Defunctis, *ut. seq. num. 1. & 2.* Alterum est, quòd neque potest introduci consuetudo in contrarium ritum. Et quoad illud primum perstitit in eadem sententia die 12. Iulij 1628.

Conuentualis igitur Missa erit semper de die, vel in feriali Officio erit Votiuâ, vt supra, secundum ordinem dierum assignatum in fine Missalis; non autem Votiuâ ad libitum Cleri, seu laicorum. Priuatâ verò Missæ poterunt dici Votivæ quæcumque in diebus non Duplicibus, neque Dominicis, non seruato dicto ordine dierum, arbitrio rationabili Celebrantis: non tamen conuenit, puta infra Octauam B. Virginis, dicere Votiuam de eadem; tum quia magè colitur B. Virgo cum Missâ de Octaua; tum quia secunda Oratio esset de eadem B. Virgine, cuius recitatur Officium; tum quia fit satis obligationi pro Missâ Votiuâ, si recitetur longior Missa Festiuâ.

De Missis Defunctorum. V.

19 **P**rima die cuiusque mensis (extra Aduentum, Quadragesimam, & tempus Paschale) non impedita Officio Duplici vel Semiduplici, dicitur Missa principalis generaliter pro Defunctis Sacerdotibus, benefactoribus, & alijs. Si verò in ea fuerit Festum Simplex, vel Feria, quæ propriam habeat Missam, aut resumenda sit Missa Domini-

minica precedentis, quæ fuit impedita, & infra Hebdomadā non occurrat alius dies, in quo resumī possit: in Ecclesijs Cathedralibus & Collegiatis dicantur duæ Missæ, una pro Defunctis, alia de Festo Simplici, vel Feria prædicta. Sed in Ecclesijs non Cathedralibus, nec Collegiatis, dicatur Missa de die cum commemoratione generaliter pro Defunctis.

q *Prima die.*] Suffragiorum pro Defunctis in Calendis mentio est apud Alcuinum de Divin. Offic. qui excludit tempus Paschale, cap. de Exequiis mortuorum.

r *Dicantur duæ Missæ.*] Cur duæ Missæ in occurſu cum Festo Simplici vel Feria prædicta? quia in Missa de Defunctis non potest fieri com-

moratio de Festo, neque de Feria; neque omitti debet semel in mense, quoad eius fieri potest, Missa principalis pro Defunctis in Collegiatis; neque item omitti Feria prædicta, vel Festum Simplex. Heu! negligitur hæc Rubrica, quæ tamen habet verbum *dicantur*; quod est præceptivum.

2 *Præterea*] *Feria secunda cuiusque Hebdomadæ, in qua Officium fit de Feria, Missa principalis dici potest pro Defunctis. Si autem fuerit propria Missa de Feria, vel de Festo Simplici, vel resumenda sit Missa Dominicæ precedentis, ut supra, in Missa de die fiat commemoratio (ut dictum est) pro Defunctis. Excipitur tamen Quadragesima, & totum tempus Paschale, & quando per annum Officium est Duplex, vel Semiduplex; quibus temporibus non dicitur Missa Conventualis pro Defunctis (nisi in die Depositionis defuncti, & in Anniversario pro Defunctis) neque pro eis fit commemoratio. Missæ autem priuatæ pro Defunctis quocumque die dici possunt, præterquam in Festis Duplicibus, & Dominicis diebus.*

[*Feria secunda.*] Fecit enim eo die firmamentum Deus, quod & Cælum appellavit, quod defunctorum animas transferri quàm primùm hac eadem die petimus. Vide miram sanctæ matris Ecclesiæ pro defunctis sollicitudinem, quæ initio mensis & Hebdomadæ pro iisdem orat; quinimò eos purgantes honorat Feria secunda post diem Dominicum, quo Ecclesiæ triumphanti tributa iam soluit, sequentibus diebus militantem iuvat. Ortum habet hic ritus in Feria secun-

da à Monachis Gamungensibus, ex Petro Damiani 1056. & idem in Annual. notavit Baronius anno eodem.

r *Quadragesima.*] Ergone dicitur Officium Defunctorum in Quadragesima absque vlla eorundem Commemoratione in Missa? fit quidem Commemoratio in Missa, sed in tertia Oratione, quæ communis est vivis & defunctis. Cur autem non excipitur Aduentus? quia Feriæ secundæ non habent Missas proprias, ut in Quadragesima. & conuenit, quia di-

citur in Aduentu Officium Defunctorum, cui respondet Missa.

u *Tempus Paschale.*] Mortuorum memoria mœstitiam habet, quæ non congruit lætitiæ summæ Paschali; & ad vnum Christum tunc est attendendum, *Duran. lib. 6. cap. 72.*

x *Nisi in die Depositionis.*] Non deberet corpus sepeliri defuncti sine Missa, *Durand. lib. 7. de Offic. mortuorum.* quod erat in vsu, teste *Tertull. lib. de Anim. c. 51. & Aug. 9. Confess. cap. 12. de Funere Monicæ matris.* Et omni tempore, cadauere præsentem, potest celebrari pro defunctis, nisi in Parasceue, quo die Corpus Christi immolari non debet, & eo casu differendæ sunt exequiæ in crastinum, in quo, post Missam Sabbati sancti, posset alia Missa celebrari pro defuncto. quod intellige iuxta patrios mores Durandi, vbi nimirum viget consuetudo sepeliendi defunctos simul cum Missa, & numquam sine ea, absque scandalo. Si quis autem in die Paschæ moriatur, corpus eius reseruetur in sequentem diem, ob reuerentiam Paschæ, *idem ibidem, & Rituale Rom. Pauli V.* In Dominicis & Festis Missam defunctorum insepulto corpore concedit sacra Rituum Congregatio, 23. *May 1603.* Festa hoc loco intelliguntur de præcepto æqualia Dominicis, non tamen magnæ celebritatis, vt verbis vtar Ritualis Romani, puta primæ classis; & esse debet præsens corpus in Ecclesia. Sed & Rubrica loquitur de Missa solemnem, non autem de priuatis, quæ etiam insepulto, hoc est, præsentem corpore in Ecclesia, non possunt dici in Dominicis, neque in Duplicibus.

y *Anniuersario.*] Anniuersaria dies Defunctorum habet vsu antiquissimum, *Clemens lib. 6. Const. Apost.*

cap. 48. & Tertull. de Cor. militis. vt sicut Sanctis ea dies prodest ad gloriam, ita defunctis ad salutem, *Amal. lib. 3. cap. 44.* Vnde, si contingat anniuersaria dies in Festo celebrari, debet mutari in præcedentem diem, vt citius defunctis consulatur, *Duran. loc. cit.* quæ ratio militat etiam in tertio, septimo, & trigésimo. Sed in sequentem diem non impeditam sapius transfudit anniuersarias pro defunctis, seu alias pro iisdem Missas, sacra Rituum Congregatio, die 27. *Septembris 1608. & die 19. May 1614.* Quomodocumque verò fiat mutatio (si de perpetua in alium diem mutatione agatur) ab eo faciendam putò, qui commutare potest vltimas voluntates, *ex Clem. Quia contingit. de Relig. dom.*

z *Quocumque die.*] Concilium Cabilonense *de Con. d. 17. isum.* quotidie vult orari & sacrificari pro Defunctis. *Sancta enim & salubris est cogitatio pro Defunctis exorare, vt à peccatis soluantur, 2. Mach. 12.*

a *Præterquam in Festis, &c.*] Ne minuatur solemnitas Festi Duplicis, & lætitiæ Paschalis, quam repræsentat dies Dominicus dierum princeps, *S. Ignat. Epist. ad Magnesianos.* adde consequenter, & à fortiori, neque in ijs diebus, in quibus de Duplici fieri non potest: quamquam in primo triduo maioris Hebdomadæ hortatur nos Constitutio Apostolica *libro 5. cap. 13.* ad orandum pro ijs qui perierunt. quæ verba impertare solent Sacrificium apud sanctos Patres. Sed potest etiam fieri Sacrificium sine Missa de Requiem pro Defunctis. Qua ratione ritus antiquus & nouus non discordant.

Sacra tamen Rituum Congregatio tolerari

tolerari posse censuit Missas de Requiem in Duplici Festo quod non est de præcepto, vt testatorum voluntates adimpleantur, 1. *Septemb.* 1607. & rursus 20. *Iunij* 1626. non ait, ad arbitrium viuorum, quod benè nota, sed pro implenda lege Defunctorum. Dixi, quod non est de præcepto: quia

etiam in Festo de præcepto, si cadat illud in diem assignatum pro Altari priuilegiato, puta Feriam secundam, extra quam priuilegium Altaris pro Defunctis est nullum, non potest adhuc Missa dici de Requiem, vt decreuit eadem sacra Congregatio die 24. *Aprilis* 1627.

3 In die Commemorationis omnium Defunctorum, & in die Depositionis, & in Annuario Defuncti, dicitur vna tantum Oratio, & similiter^b in die Tertia, ^c Septima, ^d Trigesima, & quodcumque pro Defunctis solemniter celebratur: in alijs Missis, plures, vt de Ferijs & Simplicibus dicitur infra in Rubrica de Orationibus.

Oratio Fidelium erit vltima, *Burchard.* vbi plures dicuntur orationes.

^b In die Tertia.] Præter diem obitus, seu depositionis, & Annuario, qui celebriores reputantur, solemnes habiti sunt tertius, septimus, & trigessimus, constanti Ecclesie ab Apostolis traditione. Caueant igitur ij, qui nominant in Missa alios dies, quartum, quintum, vigesimum, & eiusmodi: quia neque in Rituali nouo, prout neque in Missali, ponuntur alij dies à prædictis. Et Tertij quidem meminit *Clem. lib. 6. Const. Apost. cap. 48.* propter eum, inquit, qui tertia die resurrexit: vel vt purgetur anima, quæ triplicis est naturæ, irascibilis, concupiscibilis, & rationalis; vel vt in ea sanctæ Trinitatis imago integrè reparetur, *Alcuin. loco citato;* vel vt absoluat a peccatis quæ patrauit cogitatione, verbo, & opere, *Durand. loco citato.*

^c Septima.] Mysteria Septimæ diei scribit *Ambros. Orat. de Fide resurrect.* quia symbolum est futuræ quietis. addit *Alcuinus*, vt anima suo corpori reconcilietur: illa namque, vt diximus, tripliciter peccare solet, & corpus item

quadrupliciter, ob humores quatuor quibus constat. *Durandus* vult significari vitæ rotius purgationem, quæ septem diebus in orbem ducitur. Fortasse ab Ecclesiast. 22. hic ritus ortum habet, *Luctus mortui septem dies;* vel à Ioseph Ægypti Prorege, qui septem impleuit dies luctus super defunctum patrem suum, *Gen. 50.*

^d Trigesima.] Trigesimum diem commendat *S. Ephrem in suo Testamento apud Surium Tom. 1.* deriuaturque ritus à morte Aaron & Moysis, quos fleuit populus triginta diebus, *Num. 20. Deut. vlt.* Vel quia Dominus baptizatus est annum agens trigessimum, *Alcuin.* Vel quia in hac mensura ætatis Christi resurgemus omnes, *idem.* Vel quia hac ætate Adam creatus fuit, secundum communionem Doctorum sententiam. Vel vt, quidquid in Decalogo legis defuncti deliquerint, in sanctæ Trinitatis misericordia deleatur, *Hugo de Miss. obser. lib. 3. cap. 37.* nam ter decies constituunt triginta. Trigesimum numerum obseruant alij ea ratione, vt per triginta dies fiat Missa pro Defunctis; solemnius autem tertia die, septimaque,

intra triginta, & ipsamet trigesima, *Amalar. libro 4. cap. 42.* ritus autem triginta dierum à sancto Gregorio Papa, 4. *Dialog. 55.* præscribitur Abbati Pretioso pro Monacho Iusto ijs verbis: *Vade, ab hodierna die diebus triginta continuis offerre pro eo Sacrificium stude, ut nullus omnino præmittatur dies, quo pro absolutione illius Hostia salutaris non offeratur.* Ex quibus intelligere possunt celebraturi Missas, quas vocant S. Gregorij, hoc est, institutas aut approbatas à S. Gregorio, quòd Primò non est necesse, ut idem Sacerdos per mensem celebret diebus triginta; sed necesse est, ut offeratur Hostia per mensem, siue ab vno siue à pluribus, ut patet ex ijs verbis, *stude offerre;* neque addit Abbati *per te,* quod esset onus graue. Secundò, sufficit offerri Sacrificium. non autem omnes Missæ dicendæ sunt ritu proprio de defunctis, qui in Dominicis intercurrentibus prohibetur. Tertiò, continuis diebus fieri debent, *ut nullus omnino præmittatur dies,* remota substitutione, quam vetuit *Trid. Sess. 22.* ratione numeri. neque discontinuantur ob triduum maioris Hebdomadæ, quo, ex vsu Ecclesiæ probato, non debet celebrari. Doctores autem, qui volunt eas posse discontinuari, vel vno die dici omnes triginta, concludunt, valere tamquam triginta Missas; sed non ut eas, quas instituit sanctus Gregorius, ut ex eiusdem verbis patet.

Dubitatum aliquando fuit, edito Decreto S. Congregationis, de quo infra, prohibente quasdam Missas sancti Gregorij pro Viuis & Defunctis, An prohibita censentur prædictæ triginta Missæ sancti Gregorij; at negauit sacra Rituum Congregatio die 28. *Octob. 1628.* & prælo datum est Decretum, petentibus Monachis S. Gregorij de Vrbe.

4^e *Sequentia pro Defunctis dicitur in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum, & Depositionis defuncti, & quodcumque in Missa dicitur vna tantum Oratio: in alijs autem Missis pro Defunctis, dicatur ad arbitrium Sacerdotis.*

e Sequentia.] Prosa, siue Sequentia, hoc est, *Dies ira, dies illa.* Significat autem iubilationem, & hoc nomine quæcumque Sequentiam vocat Ordo Romanus, ut idcirco cantari debeat, cum solemnius celebratur pro Defunctis. Sequentia quo-

que appellatur, quia per cantus amœnitatem ad sequentia præparat, *Hugo Victor. de Offic. Eccles. lib. 2. cap. 19.* vel quia sequitur *Alleluia* in alijs Missis festiuis, *Cornelius Scheltingius;* qui & Prosam eam dici putat, quia legem metri caret.

De Translatione Festorum. VI.

IN dicendis Missis seruetur ordo Breuiarij de Translatione Festorum Duplicium & Semiduplicium, quando maiori aliquo Festo sex Dominica impediuntur. In Ecclesijs autem, ubi titulus est Ecclesiæ, vel concursus populi ad celebrandum Festum, quod transferri debet, possunt cantari